

УДК 323.21

DOI: 10.35432/tisb292023289787

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РИБАЛЬСТВА В ЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ

Усенко Інна Олександрівна

аспірант кафедри державознавства, права та
європейської інтеграції

Національний університет «Одеська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0001-6579-7186>

2022 рік сколихнув глобальний геополітичний порядок через несправедливу та незаконну війну Росії в Україні. Ця війна спричинила не тільки величезні людські страждання, але й серйозні збої в глобальних ланцюгах постачання та різке зростання цін на енергоносії. Це вплинуло на всі сектори бізнесу, включаючи рибальство [4].

Військова агресія Росії проти України вплинула на рибальство з кількох точок зору. Розвиток ситуації з безпекою в Чорному морі призвело до переривання рибальської діяльності з тимчасовою заборонаю рибальської діяльності з міркувань безпеки у водах деяких держав-членів, таких як румунські води, що межують з Україною в дельті Дунаю, в той час як країни-члени та інші прибережні країни на регіональному рівні випустили сектору попередження щодо безпеки. Крім того, військова агресія Росії призвела до перебоїв у торговельних потоках, впливу на надання наукових консультацій і певних переговорів на міжнародному рівні, а також до підвищення цін на енергоносії [2].

Щороку Комісія публікує Повідомлення, в якому описується прогрес щодо ситуації з рибними запасами та розпочинається широке громадське обговорення щодо визначення щорічних можливостей вилову риби на наступний рік. У цьому Повідомленні оцінюється прогрес, досягнутий ЄС на шляху сталого рибальства, і переглядається баланс між риболовецькою потужністю та можливостями риболовлі, соціально-економічними показниками сектору та виконанням зобов'язань щодо вивантаження. Він також містить обґрунтування пропозиції щодо можливостей риболовлі на наступний рік [3].

01.06.2022 Європейська Комісія опублікувала Повідомлення Комісії до Європейського парламенту та Європейської Ради «На шляху до більш сталого рибальства в ЄС: поточний стан і орієнтири на 2023 рік», в якому міститься додаткова інформація про стан європейського рибальства та пропонуються орієнтири для пропозицій Комісії та консультацій з третіми країнами щодо можливостей рибальства (FO) на 2023 рік, які будуть спрямовані на подальше посилення відновлення деяких запасів і підтримку здорових запасів на максимальному сталому вилові [2].

ЄС сприяв використанню кризової підтримки в рамках Європейського фонду морського судноплавства, рибальства та аквакультури (EMFAF) і прийняв тимчасову антикризову структуру державної допомоги для підтримки секторів рибальства, аквакультури та переробки. Комісія запропонувала додатковий пакет підтримки через поправку до Європейського фонду морського та рибальського господарства (EMFF), який зараз передається на затвердження Європейському парламенту та Раді [3].

Рибне господарство продовжує розвиватися в цілому завдяки зусиллям, докладеним сектором не тільки для подальшого покращення ситуації із запасами, але й для підтримки стійких запасів у хорошому стані. Це призводить до того, що ще більше запасів доведено до стабільного рівня [1].

Останні місяці були дуже складними для рибальства ЄС. Після військової агресії Росії проти України ціни на морське паливо зросли майже вдвічі, що призвело до переривання рибальства. Рибальські підприємства поблизу України були змушені припинити діяльність з міркувань безпеки. Високі експлуатаційні витрати змусили деяких операторів залишитися в порту. За попередніми даними, якщо ціни на енергоносії залишаться на нинішньому рівні, рибальський флот ЄС у 2022 році міг втратити 300 мільйонів євро операційного прибутку [3]. ЄС діятиме, щоб зупинити та повернути назад втрату морського біорізноманіття, боротися зі зміною клімату та забрудненням моря для здорового океану, захисту морського дна від шкідливих дій, забезпечення сталої синьої економіки та рівних умов гри, а також накопичувати знання про океан [5].

Європейська Комісія у період з весни 2023 року до літа 2024 року проводитиме загальноєвропейський форсайт-проект «Рибалки майбутнього», щоб спрогнозувати вирішальну роль рибалок у суспільстві, крім забезпечення високоякісними морепродуктами з відносно низьким викидом вуглецю. На основі якісних інтерв'ю на місцях проект визначить тенденції, можливості та загрози, які визначають привабливість рибного сектору. Зокрема, проект стосуватиметься таких питань:

- фактори та тенденції, що впливають на довгострокову стійкість і прибутковість рибного сектору та добробут рибальських спільнот (наприклад, вплив зміни клімату, втрата біорізноманіття та забруднення, зелений і цифровий перехід, кваліфікація, старіння робочої сили, ринок і торгівля розробки),

- ідентичність і роль рибалок поза межами їх основної діяльності, зокрема у збереженні та відновленні морського середовища, екологічному туризмі та місцевому розвитку прибережних територій,

- виклики та можливості, що випливають із співпраці та синергії між рибалками та іншими морськими зацікавленими сторонами, особливо в морському просторовому плануванні, розгортанні відновлюваних джерел енергії, організації ланцюжка постачання морепродуктів, циклічній економіці та диверсифікації в ширшому контексті сталої блакитної економіки [6].

21 лютого 2023 року прийнято пакет заходів щодо політики в галузі рибальства. Основними ключовими заходами є:

- «Пакт про рибальство та океани» для повної реалізації спільної рибальської політики та роботи над спільним баченням майбутнього разом з національними органами влади, рибалками, організаціями виробників, регіональними консультативними радами, вченими.

- Досягти цілі максимального сталого видобутку (MSY) у всіх морських басейнах.
- Більше прозорості щодо критеріїв, які використовуються для розподілу можливостей (квот) на вилов риби на національному рівні.

- Розпочати загальноєвропейський форсайт-проект «Рибалки майбутнього».

- До 2030 року припинити мобільний донний промисел в усіх морських охоронюваних територіях (МРА), щоб зменшити вплив на морське дно.

- Використовувати інноваційні рішення для більш вибіркової риболовлі та пом'якшення впливу випадкового вилову на чутливі риби видів.

- Налагодити зв'язки між органами рибного господарства та природоохоронними органами через спільну групу.

- Створити партнерство по переходу до енергетики, щоб разом з усіма вирішити проблеми сектору до енергетики зі всіма зацікавленими сторонами.

- Надати сектору вказівки щодо доступних інструментів фінансування для впровадження нової енергетичної технології [7].

Результати проекту сприятимуть розробці майбутньої політики, а також розвитку бізнес-стратегії рибного сектору.

Закликає держави-члени використовувати, починаючи з 2023 року, підхід «знизу вгору», що дозволить місцевим рибальським громадам вирішувати соціальні проблеми та потреби шляхом місцевого розвитку за участю громади в рамках програм EMFAF на 2021-2027 роки.

Просить наукове співтовариство, і особливо Науково-технічний та економічний комітет з рибальства (STECF), продовжити розробку соціальних показників, які використовуватимуться в аналізі соціально-економічних звітів. Це буде враховано в майбутніх пропозиціях щодо управління рибальством і заходів щодо збереження, а також покращить оцінку соціального впливу таких заходів і впливу на зайнятість. Це також допоможе визначити, як програмувати ресурси та інвестиції, необхідні для сприяння привабливості сектора.

Після прийняття переглянутої Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування та несення вахти персоналу рибальських суден (STCW - F) розгляне можливість запропонувати директиву для забезпечення її правильної транспозиції до правового порядку ЄС і допоможе державам-членам у прискорити ратифікацію конвенцій Міжнародної організації праці (МОП) та Міжнародної морської організації (ІМО) [6].

Список літератури

1. Commissioner Sinkevičius speech at the press conference after Agrifish Council, December 11-12, 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/sinkevicius/announcements/commissioner-sinkevicius-speech-press-conference-after-agrifish-council-december-11-12-2022_en
2. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. Towards more sustainable fishing in the EU: state of play and orientations for 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022DC0253>
3. Fisheries management review: less overfishing, but further efforts to protect marine resources needed. Official website of the European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3303
4. Sustainable fisheries in the Mediterranean and Black Seas: New updates to 2023 fishing opportunities proposal. URL: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news/sustainable-fisheries-mediterranean-and-black-seas-new-updates-2023-fishing-opportunities-proposal-2022-11-23_en
5. European Commission, Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries, Setting the course for a sustainable blue planet : 24 June 2022 : #OceanEU, Publications Office of the European Union, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2771/049534>
6. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. The common fisheries policy today and tomorrow: a Fisheries and Oceans Pact towards sustainable, science-based, innovative and inclusive fisheries management URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>
7. Actions for sustainable and resilient fisheries, aquaculture and marine ecosystems. URL: <https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2023-02/factsheet-actions-sustainable-resilient-fisheries.pdf>